

ANTYKOMUNISTYCZNE PODZIEMIE NA ZIEMI MYŚLENICKIEJ 1945-1956 (CZĘŚĆ 1)

Podziemie antykomunistyczne w Polsce

Ustawa polskiego Sejmu z 3 lutego 2011 roku wprowadziła do kalendarza nowe święto państwowe. Na mocy decyzji parlamentu dzień 1 marca został ustanowiony Narodowym Dniem Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Pod pojęciem tym określa się żołnierzy zbrojnego podziemia antykomunistycznego, którzy poczynili od 1944 roku, czyli od wkroczenia Armii Czerwonej na ziemię Rzeczypospolitej, podjęli nierówną walkę z organami bezpieczeństwa Związku Radzieckiego oraz Polski Ludowej. W tekście ustawy tak uzasadniono wprowadzenie nowego święta:

Pomnik Żołnierzy Wyklętych w Rzeszowie znajdujący się przy Alei Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie. Dzieło upamiętnia członków Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”: Łukasza Cieplińskiego, Adama Lazarowicza, Mieczysława Kawalca, Józefa Batorego, Franciszka Błażeja, Józef Rzepki i Karola Chmiela (fot. Przemysław Basak)

W hołdzie „Żołnierzom Wyklętym” - bohaterom antykomunistycznego podziemia, którzy w obronie niepodległego bytu Państwa Polskiego, walcząc o prawo do samostanowienia i urzeczywistnienie dążeń demokratycznych społeczeństwa polskiego, z bronią w ręku, jak i w inny sposób, przeciwstawili się sowieckiej agresji i narzuconemu siłą reżimowi komunistycznemu.

Święto ma związek z dramatycznym wydarzeniem, które miało miejsce 1 marca 1951 roku. Wówczas to w mokotowskim więzieniu zostali brutalnie zamordowani strzałem w tył głowy przywódcy IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”: Łukasz Ciepliński, Mieczysław Kawalec, Józef Batory, Adam Lazarowicz, Franciszek Błażej, Karol Chmiel oraz Józef Rzepka. W ten sposób komuniści rozbili kierownictwo ostatniej

ogólnopolskiej konspiracji, która kontynuowała działalność mimo zakończenia II wojny światowej.

Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN) była największą i najliczniejszą organizacją konspiracyjną powołaną do życia we wrześniu 1945 roku, na miejsce rozwiązanej kilka miesięcy wcześniej Armii Krajowej. Prezesem I Zarządu Głównego WiN został Jan Rzepecki. W deklaracji ideowej organizacji z 15 września 1945 roku zatytułowanej *O wolność obywatela i niepodległość państwa* napisano:

Łukasz Ciepliński (domena publiczna)

Adam Lazarowicz (domena publiczna)

Jan Rzepecki (domena publiczna)

Przeszło 5 lat walczyła Polska Podziemna – trzon Narodu – o pełną wolność i niezawisłość, opierając się wyniszczającej okupacji niemieckiej. Zbrojne ramię polskiego Państwa Podziemnego – Armia Krajowa – w walce tej szczególnie dotkliwie poniosła ofiary, które duchowych jej spadkobierców zobowiązują do dalszej uporczywej walki nad realizacją ideału, który przyświecał naszym poległym towarzyszom broni. Szósty rok wojennej zawieruchy przyniósł nam wprawdzie uwolnienie z nienawistnego niemieckiego jarzma i wprowadził wielkie zmiany w międzynarodowym położeniu Polski i w jej stanie wewnętrznym, tworzone przez nie warunki życia obywatela polskiego dalekie są od tego obrazu, który mieli przed oczyma ginący żołnierze Polski podziemnej...

Oprócz Zrzeszenia WiN na ziemiach polskich działało wiele innych organizacji konspiracyjnych o różnym obliczu ideowym. Na bazie rozwiązanej na początku 1945 roku Armii Krajowej powstawały podziemne organizacje, takie jak: Ruch Oporu Armii Krajowej, Armia Krajowa Obywatelska, Konspiracyjne Wojsko Polskie, Wielkopolska Samodzielna Grupa Ochotnicza „Warta”, czy 5 Wileńska Brygada AK pod dowództwem mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszka”. Wśród sławnych dowódców partyzanckich prowadzących walkę z komunistami znaleźli się mjr Marian Bernaciak ps. „Orlik” mjr Hieronim Dekutowski ps. „Zapora”. Terenami ich działań była Lubelszczyzna. Z kolei na Kielecczyźnie operował inny silny oddział dowodzony przez Franciszka Jaskulskiego ps. „Zagończyk”.

Wspólnym celem walki partyzanckiej antykomunistycznej było stworzenie wolnego i w pełni suwerennego państwa. Szacuje się, że przez zbrojne podziemie mogło przewinąć się nawet kilkaset tysięcy ludzi, którzy nigdy nie pogodzili się z pojałtańskim ładem politycznym, obowiązującym w Polsce po zakończeniu wojny.

Major Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka” (trzeci z lewej) ze swoimi żołnierzami w 1945 r. na Białostoczczyźnie (domena publiczna)

Za ostatniego z „Żołnierzy Wyklętych” uznaje się Józefa Franczaka ps. „Laluś”, „Lalek”. Ten ostatni zginął w obławie zorganizowanej w osiemnaście lat po wojnie. Franczak zginął 21 października 1963 roku.

Józef Franczak ps. "Lalek" jako kapral żandarmerii w Równem (domena publiczna)

Przeciw niepodległościowemu podziemi władze komunistyczne skierowały rozbudowany aparat represji. 1 stycznia 1945 roku powołano Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, które wyłoniło się z funkcjonującego przy Polskim Komitecie Wyzwolenia Narodowego Resortu Bezpieczeństwa Publicznego. Zadaniem resortu było koordynowanie działań skierowanych antykomunistycznej partyzantce. Pracami „bezpieki” przez niemal 10 lat kierował wszechwładny minister Stanisław Radkiewicz. Ministerstwu podlegały Wojewódzkie i Powiatowe Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego, Milicja Obywatelska, Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej (ORMO), straż więzienna oraz specjalna formacja wojskowa, którą był Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW).

Dr A. Małyśa

Minister Stanisław Radkiewicz (domena publiczna)